

'Wetenschappers die data niet delen, maken meer fouten'

OA-tijdschrift JOPD laat zien hoe het moet

Wat doe je, als tijdschriften in jouw vakgebied vrijwel onverschillig staan tegenover vrij toegankelijke data? Dan start je zelf een open access journal.

Marika de Bruijne, Heidi Berkhout

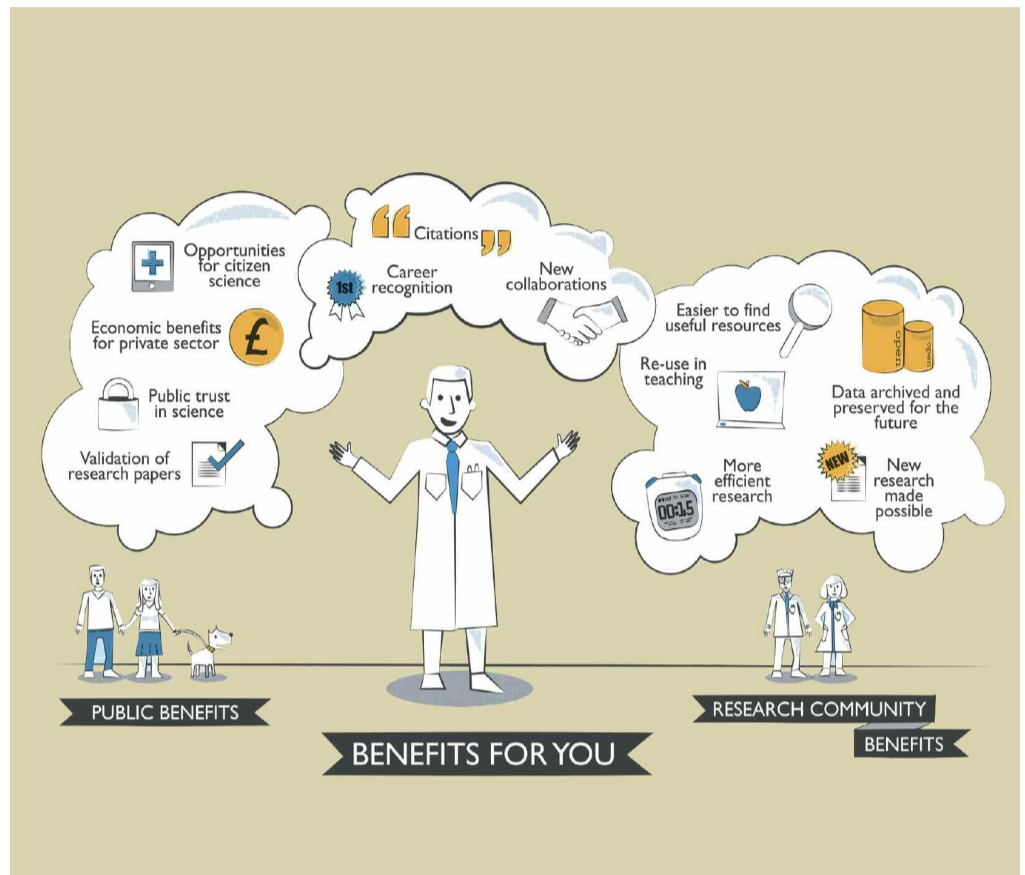
"Ik begon het tijdschrift uit frustratie." Aan het woord is Jelte Wicherts, Universitair Hoofd-docent aan Tilburg University, fervent aanhanger van open access en inmiddels ook hoofdredacteur van 'zijn' *Journal of Open Psychology Data (JOPD)*. "Tijdens het schrijven van mijn proefschrift had ik historische IQ-data nodig. Ik was verbijsterd dat de data wel waren verzameld, maar dat vrijwel niemand ze kon leveren. Voor mij zijn netjes werken, open zijn naar andere wetenschappers en data hergebruiken standaarden. Maar voor velen leek het eigen cv belangrijker", zucht hij. "Natuurlijk mag degene die de data verzamelt, de eerste vruchten plukken, dat is normaal. Maar het risico bestaat dat men de data op de eigen computer bewaart en dat men denkt er ooit nog een publicatie over te schrijven. Maar de tijd gaat voorbij, er komt een nieuwe computer, en weg zijn de data. Ze zijn niet netjes gedocumenteerd, want dat hebben de onderzoekers ook niet geleerd."

Iets niet helemaal goed

Uit onderzoek van Marjan Bakker, in april 2014 gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam, blijkt dat in ongeveer de helft van de bestudeerde psychologische artikelen fouten stonden in het rapporteren van resultaten. Ze ontdekte ook dat wetenschappers die data niet delen, meer fouten maken. Het is volgens Wicherts nog veel erger. Als voorbeeld van dubieus onderzoek noemt hij een artikel dat in 2011 in *Journal of Personality and Social Psychology* verscheen dat bewees dat we in de toekomst kunnen kijken. "Dan is er toch iets niet helemaal goed in de psychologie", denkt Wicherts.

Beloon het delen van data

"Het is verbazingwekkend hoeveel weerstand er is tegen het wetenschappelijk belang: alles delen. Zowel vanuit uitgevers, universiteiten en subsi-

Het JOPD wordt uitgebracht door uitgever Ubiquity Press van University College London. De voordelen van het delen van open data worden in deze afbeelding in beeld gebracht bron Ubiquity Press Ltd.

dierstrekken als wetenschappers zelf in machti-ge posities. Gelukkig is er inmiddels een tendens gaande om de beloningsstructuur te veranderen. Zo is kwantiteit geen hoofd criterium meer binnen de VSNU-criteria bij onderzoekvisaties. En verplicht de VSNU-gedragscode onderzoekers om data te delen als erom gevraagd wordt. Ook de American Psychological Association (APA) heeft een vergelijkbare gedragscode." Toch worden onderzoekers nog steeds niet beloond voor het delen van hun data. "En dus is het niet zo gek, dat data niet gedeeld worden", zegt Wicherts. "Het idee voor het JOPD was heel simpel: we moeten het delen van data belonen."

Het wauw-effect

Met het JOPD hoopt hij verandering te brengen. Het tijdschrift publiceert artikelen die onderzoeksdata beschrijven. "De artikelen die we nu krijgen, zijn van de voortrekkers van open data. Zij zijn enthousiast. Het verkeer op de website is

boven verwachting, alle artikelen zijn meer dan 200 keer bekeken. We hebben verder de data opgevraagd van alle 'meest geciteerde artikelen uit de psychologie van de afgelopen 25 jaar'. We gaan zelf achter auteurs aan. We geven presentaties en via-via proberen we de *talk of the town* te worden. Over een jaar wil ik elke maand twee à drie artikelen publiceren, meer (studerende) bezoekers op de website hebben en een paar data papers met een wauw-effect waaruit geciteerd wordt."

Maar nog liever ziet hij zijn tijdschrift overbodig worden. "De dag dat de APA met haar 50 tijdschriften besluit dat data verplicht bij publicaties moeten staan, op die dag stop ik ermee", belooft Wicherts en hij legt uit waarom. "Want dan is het niet meer nodig. Tot die tijd, en zo lang er onderzoekers zijn die hun data bij zich willen houden, is ons werk waardevol. Simpelweg omdat we laten zien hoe het moet."

openpsychologydata.metajnl.com

OPROEP

Wint u de Nederlandse Dataprijs 2014?

Op 24 september wordt de Nederlandse Dataprijs uitgereikt. Een prijs voor een onderzoeker of onderzoeksgroep die bijdraagt aan de wetenschap door onderzoeksdata beschikbaar te maken voor aanvullend of nieuw onderzoek. Bent of kent u zo'n onderzoeker met een goed voorbeeld van gedeelde data? **U kunt tot 1 juli uzelf of een ander via researchdata.nl nomineren.**

De winnaars van de voorgaande edities zijn in ieder geval enthousiast: "Het winnen van de Dataprijs, en zelfs al de nominatie daarvoor, onderstreept het belang van je werk. Dat voelt goed," aldus Maarten

Marx, en: "Het winnen van de Dataprijs geeft aan dat we de goede weg zijn ingeslagen," aldus Mark van Koningsveld, winnaars van de Dataprijs 2012. Kees Mandemakers, winnaar in 2010: "Laat maar zien hoe goed je database of dataset al is! De Dataprijs is een kroon op ons werk."

De organisatie van de Nederlandse Dataprijs is in handen van **Research Data Netherlands (RDNL)**, een samenwerkingsverband tussen **3TU.Datacentrum** en **DANS**. Kijk voor meer informatie over de prijs, zoals de twee categorieën, de prijzenpot en de criteria op de website van RDNL. researchdata.nl

E-DATA & RESEARCH

Jaargang 8 | nummer 3

Nieuwsbrief over data en onderzoek in de alfa- en gamma-wetenschappen.

E-data & Research verschijnt drie keer per jaar en wordt mogelijk gemaakt door: CentERdata, CLARIAH, DANS, Huygens ING, de Koninklijke Bibliotheek en het RIVM.

INHOUD

3 Een kennismaking met Linked Open Data

4 Deze datasets zijn sinds kort beschikbaar

5 Toine Pieters: "Het gaat om digital empowerment"

6 NPSO adviseert over goed onderzoek doen

6 Over vrouwen en het literaire veld

7 MigMap brengt verhuisgedrag in kaart

7 KB: open toegang tot ieder wetenschappelijk artikel

8 Piek Vossen over machines en mentaal

8 Ewoud roept op tot een digitaliseringsregister

Scan deze QR code met een smartphone om de website van E-data te bezoeken. www.edata.nl